

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGY. KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSAVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ BUDAPESTEN
IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület“ tagjai ingyen kapják

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Utmutató kezdő pontytenyésztők részére.

Irta: Landgraf János.

(Folytatás.)

8. Miért előnyösebb a kistógazdának az ivadékhalakat vásárolni mint termelni?

Az előző fejezetben a kistógazdára, kiváltképpen pedig a pontytermeléssel mellékesen foglalkozó mezőgazdára nézve azt ajánlottuk, hogy tavát lehetőleg kétnyaras és vásárolt pontyivadékkal halasítsa. Mellőztük azonban azon kérdés bővebb tárgyalását, miért ne termelje maga az e hez szükséges anyagot?

Vajmi gyakran láthatjuk, hogy a kistógazda ivadéktermeléssel is foglalkozik. Mivel azzal növendék anyagszükséglet dolgában függetlenítheti magát egyéb tógazdaságoktól, lehetetlen ezen eljárás az előnyeit kétségbevonni. Igen, de vegyük szemügyre, hogyan termeli ezt az anyagot a kistógazda. Rendszerint csak egy tava van. Abban folyik tehát az ívás, növesztés, nyújtás, hizlalás, sőt még a teletetés is. Ennek megfelelően a tó népességében mindenféle évjárat képviselve van a legszegébb ivadéktól kezdve egészen az anyahalakig. Őszszel lehalászsza a tavat; a fejlettebb és tehát a fogyasztásra kész árut piacra adja, az erre nem alkalmas többi anyagot, néhány pár anyahallal együtt visszarakja. Ám az ilyen üzemnek óriási hibái vannak. Mindenekelőtt kizárt dolog az ilyen tavat télire kiszárítani, ugarolni és trágyázni s mindezekkel termőerejét jókarban tartani. Eltekintve, hogy az ilyen tavak hozama az üzem miatt rohamosan apad, teljes lehetetlen hozamukat már csak a miatt is megállapítani, mivel soha sem tudjuk az ívás sikerét és ennek révén a friss ivadék mennyiségét áttekinteni. Általános tapasztalat szerint a hizlalóban született ivadék soha sincs hasznára az üzemnek, mert hiszen az utóbbiak okvetlenül amazok rovására fejlődhetnek, vagyis az ivadék a táplálékfogyasztásban szükségképpen versenytársává lesz a hízóanyagoknak. Hogy pedig eme versenytársak száma nem csekély, az nyilvánvaló a ponty rendkívüli szapora-

ságából. Egy közepes fejlettségű ikrásponty legkevesebb $\frac{1}{4}$ millió ikrát rak s ha bár nem mindegyik lesz is hallá, mégis föltétlenül bizonyos, hogy egyetlen hal több ivadékot produkál, semhogy a többnyire kis halastóban őket eltartani lehetne. Ennek aztán az a következménye, hogy az ivadék legnagyobb része éhség következtében hamarosan elpusztul, a mi pedig megmarad, az is annyira szűkében van a tápláléknak, hogy ennek elégtelensége miatt megcsünik és a nyújtás és hizlalásra váró többi anyag fejlődését gátolja. Ezek tehát szintén visszamaradnak fejlődésben sőt degenerálódnak. Mivel azonban, ha kor szerint érettek az ívásra, ők is szaporítanak, emelve a táplálékfogyasztók számát: érthető, hogy a hitvány és silány minőségű szülők ivadéka, még hitványabb lesz és lassankint egészen elcsenevészedik. Nyilvánvaló tehát, hogy ilyen üzem mellett csak silány piaci árú és elcsenevészett, tehát hasznavehetetlen ivadék termelhető.

A mondottakra tekintettel nem eléggé óvhatjuk a kistógazdát a leírt üzemtől, a melyik egyáltalán nem alkalmas ivadéktermelésre, mert csak csenevészanyagot eredményez, de még közvetlenül is kárára van a pontyosgazdának, annyiban, hogy meghiusítja megfelelő asztalárú okszerű termelését, valamint a tó termőerejének fenntartását.

Ezek után önkénynt előtérbe lép az a kérdés, hogy tulajdonképpen hogyan lehet hát halasításra alkalmas egy- és kétnyaras nemes fajta pontyivadékot okszerűen termelni? Erre nézve csak egy biztos módszerünk van, a melyet egy magyar születésű, de utóbb Sziléziába szakadt haltenyésztő: *Dubis Tamás* után Dubis-féle eljárásnak neveznek általánosan. Nos ez az eljárás egészen véve nem éppen egyszerű és annyiféle tó birását feltételezi, hogy csak kiterjedtebb tógazdaságokban alkalmazható, míg a kistógazda sehogy sem élhet vele. Ennek igazolására ismerkedjünk meg a Dubis-féle eljárással, ha csak vázlatosan is.

A rendszer elvi alapja az, hogy a hal részére fejlődésének minden szakában biztosítja a legjobb táplál-

kozást. E végből évjáratok szerint elkülönítve tartják a halakat, úgy hogy mindig lehetőleg egyforma fejlettségűek legyenek egyazon tóban. A mennyiben pedig rendszerint hároméves korban éri el a ponty a kívánt piaci fejlettséget, a jelzett célból legalább három tóra van szükség. Nevezetesen a növesztőre, nyújtóra és hizlaló tóra. Az elsőben vannak az évesek, a másodikban a kétévesek és a hizlalóban a háromévesek. Mivel a ponty csak nyáron fejlődik, télen t. i. nem vesz magához táplálékot, a gyakorlatban a halak korát nyarak szerint is szokták megkülönböztetni, vagyis szólhatunk egy-, két-, három- vagy több nyaras pontyokról. Az említettek kivül vannak még ívó- és teletető-tavak, az elnevezésben kifejezésre jutó célokat szolgálva.

Az *ívótavak* csak éppen akkorák, hogy bennük az anyahalak természetes mozgásukban ne legyenek feszélyezve. 100—200 □-ölnyi terület bőven elégséges erre a célra. Fontos az, hogy ez a tó szélmentes és napos helyen fekvő, talaja száraz termőréteg és gyepel borított legyen, mérsékelt eséssel és lankás alakulattal. Átlagos vízmélysége lehet félméteres, mindamellett ne legyen híjával az ennél jóval mélyebb résznek sem azért, hogy szükség esetén az ívó halak ott húzassák meg magukat. Kiszáritásáról külön e végből létesített megfelelő árkok által kell gondoskodni. A mint az ívás végbement és a halakat onnan áthelyeztük, a tó azonnal kiszáritandó. Népesítésre célszerű egy ikrást és két kisebb tejespontyot használni. Kieresztésük tavasszal történik, akkor, a mikor már tartós meleg időre lehet számítani. Az anyák „fördése“ kivált napfelkelte előtt élénk, mialatt az ikrás tapadó petéit a vízzel borított fűvekre hullatja. 4—5 nap múlva kikel a magával jó tehetetlen apró halacska s annyira fejlődik, hogy további 5—6 nap alatt már fogni is lehet őket egy nagyon sűrűszemű kézihálóval. A fogást az anyagnak a közvetlenül előbb víz alá borított *növesztő-tóba* leendő áthelyezés okából végezzük. Ennek megtörténte után az ívó-tó eleget tett rendeltetésének.

Az áthelyezéssel a halacska minél jobb táplálását szolgáljuk, mit azzal is igyekszünk előmozdítani, hogy korlátolt számban: kat. holdankint mintegy 18,000 drbot rakunk csak át. Ilyenkor a szám meghatározását csak hozzávetőlegesen becslés által végezzük. Ez a falánk aprójszág hamarosan fölemesztí a növesztőben kinálkozó táplálékot is, a miért 3—4 hét alatt újból áthelyezendő egy második növesztőbe, úgy azonban, hogy egy-egy holdra legfeljebb 750 drbot számítunk. Már itt aztán egész őszig maradhatnak s a midőn az idő hidegre fordult s ezzel együtt a ponty megszűnik táplálkozni, az immár „egynyaras ivadék“ kihalásandó és a teletetőbe helyezendő, a növesztő-tó pedig kiszáritatván, télire ugarolandó.

A *teletető tavak* rendeltetésüknek csak akkor felelnek meg, ha teljes biztosítékot nyújtanak a víznek fenékig való fagyása, továbbá a halak megfulladása ellen. Amazt illetőleg 1.5—2.0 m. vízmélységgel, az utóbbi ellen pedig állandó és bő vízzel való táplálással védekezünk. Folytonos és állandó vízföltululás mellett, még ha a tó be is fagy, nincs okunk a kifagyás veszedelmétől tartani, sőt bő vízjutalék mellett aránylag nagyon sok halat áttelelhetünk egy-egy kisebb teletető tóban. Különbözőben erre a célra az apróbb növesztő-tavakat is fel lehet használni, kivált kényesebb éves pontyok számára, föl-téve, hogy azokban kellő mélységű vizet lehet duzzasztani és bőven lehet friss vízzel táplálni.

Tavasszal az áttelelt éves anyagot a sekélyes *nyújtó tavakba* helyezik a tó minősége szerint 140—200 drbot

számítva egy-egy k. holdra. Ezek itt őszig maradnak, aztán mint kétnyarasok újból a teletetőbe kerülnek. A harmadik év tavaszán velük a hizlalótavakat halasítják, 50—70 drb-ot adva egy-egy k. holdra, a mikor őszig biztosan elérik az 1½—2 kg. súlyt, vagyis piaci áruként értékesíthetők. Közülük a legszebb formájúakat kiválasztják és anyahalként használják fel őket. Ezeket külön teletetőbe rakják.

Az itt leírt üzemet, mely a halat szülésétől fogva fejlesztí piaci áruvá, *teljes üzemmek* mondjuk, szemben a nyújtással vagy hizlalással esetleg mindkettővel foglalkozó *csonka üzemmek*. A ki végigtekint a mondottakon láthatja, hogy teljes üzem csak is oly tógazdaságokban lehetséges, mely egész sorozatával bír a megfelelő, egymáshoz mérten bizonyos arányos kiterjedésű tavaknak. A kistógazda bajosan rendelkezik ilyenekkel, minélfogva csakis csonkaüzemre van utalva, a melyiknél pedig legelőnyösebb ránézve, ha a növendékanyagot vásárolja.

9. Hogyan lehet a halastavak hozamát mesterséges takarmányozással fokozni?

Általánosságban azt valljuk, hogy a kistógazda, valamint a haltermelést mellékesen üző mezőgazda jobban teszi, ha eltekint halainak takarmányozásától, mert ez a művelet munkával és gonddal jár s főfoglalkozása mellett a mezőgazda nem mindig részesítheti ezekben a szóban forgó mellékes üzemet, kiváltképen azért is, mert a halak takarmányozása tavasztól őszig terjedő időszakban végzendő, vagyis akkor, a mikor a mezőgazda különben is fülig van munkával. A mezőgazdának azt ajánlhatjuk tehát, hogy lehetőleg érje be tavainak természetes hozamával. Az a kistógazda azonban, a ki nem sajnálja az időt és fáradságot üzemétől, a mellett súlyt vet tavainak mentől előnyösebb jövedelmezőségére, annak a pontyvetésnél a következők szolgáljanak irányadóul.

Már a legelső fejezetben jeleztük, hogy a ponty legelső sorban apró állatokból él s mint ilyen tulajdonképen húsevő, azonban nem veti meg az élő növényi részeket, sőt szívesen nyúl a növényi magvak után is. Ezek szerint a pontyot úgy állati, mint növényi tápszerekkel is lehet tehát etetni, ha e tápszerek táplálékértéke nincsen híjával a kívánt mértéknek. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a pontytápszereknél a fehérje, zsír, szénhidrát és sótartalom aránya távolról sem játszik olyan szerepet, mint például az istállóban tartott szarvasmarhák eledelénél, a mennyiben az egy vagy más irányban mutató fogyatkozást a ponty könnyen kiegyenlíti a tóban kinálkozó természetes tápszerekkel.

Legelső sorban vizsgáljuk a *növényi tápszereket*, mint a melyek a kistógazda gyakorlatában leginkább használatosak. Ilyenül a csillagfürt, a tengeri, árpa és egyéb gabonafélék, a bab, borsó, lencse, búkköny stb. jöhet figyelembe. Magától értetődőleg a gazda ahhoz igazodik, a mit legolcsóbban szerezhet. Általánosságban a sárga csillagfürtöt tartják leginkább alkalmasnak a pontyok takarmányozására, mert ebből körülbelül 3 q táplálék árán termelhető 1 q. pontyhús. Németországban, a hol a csillagfürtöt erre a célra nagyban termelik, a csillagfürt mázsája mintegy 10 K, vagyis 30 K tápszeráron termelnek mintegy 120—130 K értékű halhúst. Még kiterjedtebben alkalmazzák azonban a tengerit, miből mintegy 4 mázsa igényeltetik egy mázsa pontyhús előállítására. A ponty nagyon kedveli a tengerit, de megvan az a hátránya, hogy túlságosan meghízik tőle s ép azért sokan nem kedvelik a puha, olajos ízű

húst. A többi növényi magvakat illetőleg megemlítendő, hogy a kalászos növények (árpa, búza, rozs stb.) inkább a tengerihez, a hüvelyesek pedig (bab, borsó, lencse, bükköny) a csillagfűrthöz esnek közelebb a táplálásiérték tekintetében. Különösen meg kell azonban említenünk, hogy az igen gyakran alkalmazott burgonya legkevésbé ajánlható a pontyok takarmányozására, a mennyiben tápláló értéke oly csekély, hogy a meg-ejtett kísérletek szerint 20—30 q képes csak 1 q hal-húst nevelni, minélfogva annak az etetése épen-séggel sem gazdaságos.

Már az állati tápszerek, melyek között a különböző *húslisztek* állanak első helyen, jóval tápdúsabbak, mint az imént említett *növényi* tápszerek. Nagyjából ezekből 2 q vagyis 30—36 K értékű húsliszt elégséges 1 q pontyhús termelésére. Leghasználatosabb közöttük a *halliszt*, *húsliszt* és *vérliszt*. Kivált a tengeri halászatnál nyert hulladékanyagokból készült húslisztet kedvelik, a mennyiben nemcsak a hús, de a csontképződéshez nélkülözhetetlen anyagokban is bővelkedik. A húsliszt is nagyon gazdag emészthető tápanyagokban (így mintegy 90% fehérjét tartalmaz). A ki ilyen anyagokkal dolgozik gondosan ügyeljen a rendelésnél arra, hogy világos színű legyen s ne legyen avas. A világos szín bizonyítéka annak, hogy az áru ment maradt a túlhevítéstől, a mi nemcsak értékét apasztja, de emésztetőségét is erősen csökkenti. Avasnak meg azért nem szabad lennie, mivel könnyen bélbetegségeket okoz a halaknál. Főleg a Liebig-féle húslisztet alkalmazzák sokan. Az elhullott állatok feldolgozása által nyert dögliszt, a túlságos hevítés folytán nem eléggé emészthető s e miatt daczára olcsóságának, nem sokat érő haltápszér. Valamennyi húslisztnek közös baja, hogy ásványi sókban szegény, emiatt az azokkal való takarmányozásnál tanácsos némi tápmészszel keverni és úgy adagolni. A *vérlisztek* szintén elég tápdúsak, ámde igen sokszor túlhevítettek. Vannak olyan készítmények, a melyek nem szenvednek ugyan ebben a hibában, ámde ezeknél meg az a baj, hogy nem tarthatók, gyorsan penészednek. Mindezekre tekintettel a húslisztek, kiváltképen pedig a hallisztnak adhatunk előnyt, főleg ha már a rendelésnél biztosítékot is kötünk ki, hogy nem túlhevítettek.

A mi e tápszér adagolását illeti kiemelendő, hogy a csillagfűrt és a tengeri, minden további előkészítés nélkül a halak elé vehető, mert a vízben ázva hamarosan felpuhulnak. Ennek folyamán a csillagfűrt elveszti keserű ízét is, a miért a halak szívesen fogyasztják. Már a húslisztféléket nem lehet így a vízbe szórní, mert porzásuk révén sok kárba veszne. Ennek elkerülésére rozsliszttel vagy burgonyával keverjük és gyurmát készítünk belőlük, mi által darabokban adagolható. Ez az előkészítés ad alkalmat a hiányzó ásványi sókkal való vegyítésre is. Czél-szerű a következő arány szerinti keverék: 1 rész húsliszt, 1 rész halliszt, 1 rész rozsliszt és 1—2% tápmész.

A takarmányozás ideje az évszakokhoz idomul. Legjobban emészt a ponty a víznek 22—23° C. szerinti hőmérsékleténél. Ha a víz hőfoka 28° C. fölé emelkedik avagy 8° C. alá száll, a ponty nem emészt s hogy ha táplálkozik is, az nem válik hasznára. Nyilvánvaló tehát, hogy az etetésnek a víz hőmérsékletéhez kell igazodnia. Mindenekelőtt kiemelendő, hogy május előtt és szeptember után semmi értelme sem volna a takarmányozásnak, mivel a víz még nem meleg, illetőleg már megszűnt meleg lenni. Vagyis a takarmányozás ideje májustól szeptemberig terjed. E mellett

az is világos, hogy májusban és szeptemberben a pontynak kisebb az étvágya mint nyár derekán: júniustól augusztusig. Mindezekből világos, hogy az adagolás kezdetben csekélyebb, aztán emelkedik és ősz felé megint csökken, olyanformán, hogy a készletnek $\frac{1}{8}$ májusban $\frac{1}{4}$ júniusban, $\frac{1}{4}$ júliusban, $\frac{1}{4}$ augusztusban és $\frac{1}{8}$ szeptemberben adagoljuk, annak szemelött tartásával, hogy meleg napokban többet vetünk a halak elé mint hűvös napokban.

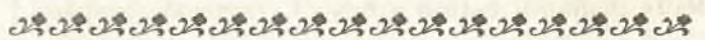
Ama kérdésre: hány-szor adagoljunk? ismét csak a takarmánymennyiséghez viszonyítva lehet felelni. Ha csupán pótlásként takarmányozunk, hetenkint egyszer elég etetni. Ellenben rendes takarmányozás mellett hetenkint 2—3-szor adagoljunk. Többször fölösleges, mert az állatok túlságosan ellustulnak és csupán a nyújtott táplálási felszedetetésére szorítkoznak.

Az adagolást czél-szerű mindig egyazon helyen végezni, mindenkor lehetőleg a part közelében, hogy azt könnyen figyelhessük. A halellenségek várható garázdálkodása miatt pedig lehetőleg olyan helyet válasszunk, a hol a víz legalább $\frac{1}{2}$ méter mélységű. Talaja lehetőleg kemény legyen s ha ilyen nem akad, deszkából épített külön etető asztalokon végezzük az adagolást, mert a táplálékot akár iszapra, akár fű közé vetni mindig kár, mivel a halakra nézve legnagyobb részük kárba vész. Legfeljebb annyi haszna lehet az ilyen etetésnek, hogy a táplálék elrothad s annak révén az apró állatvilágnak tesz szolgálatot. Egy holdnyi tóterületre elegendő, ha 2 helyen adagolunk.

Gyakorlati szempontból elsőrendű fontosságú kérdés az, hogy rendszeres takarmányozás mellett mily sűrűn halasítsunk? Az e tekintetben végzett kísérletek azt mutatták, hogy a halbetegségek miatt itt sem tanácsos bizonyos határt túllépni. A rendes népszerűségnek 3—4-szerese az, a mit végső határnak tekinthetünk, vagyis közepes minőségű tónál két éves anyaggal való halasítás esetén a szokásos 60 drb helyett legfeljebb 240 drb alkalmazható.

A takarmányszükséglet kiszámításának menetét fel-tüntetendő, tegyük fel az imént példában, hogy $\frac{1}{2}$ kg. anyaggal halasítsunk és $1\frac{1}{2}$ kg. súlyuakat kívánunk termelni, továbbá hogy tengerivel etetünk, a melyikből 4 q ad 1 q halhúst. Mivel 60 drb halam kosztját a tó termi, tulajdonképpen csak 180 drb takarmányozásáról kell gondoskodni. Mivel ezek révén 180 kg. halhúst akarok termelni, ehhez $1.8 \times 4 = 7.2$ q tengeri lesz szükséges, miből a fenntebb közölt arányszámok szerint májusban 90 kg., június, július és augusztusban egyenként 180 kg., szeptemberben pedig 90 kg.-ot fogok adagolni.

(Befejezzük.)

Ujabb kísérletek az ángolnatenyésztés terén.

Irta: Gy. Gy.

(Folyt. és vége.)

Ami az egyes tenyészmedenczék ángolnaivadékának táplálási viszonyait illeti, a következő beosztást követték:

Az 1—6. számú tenyészmedencze ivadéka egyenlő tápviszonyok között növekedett; mégis azzal a különbséggel, hogy a 4—6 medenczék ángolnai mesterséges tápszerfélést is kaptak. A 7—9. és a 13—15-ig terjedő medenczék ángolnatenyészete nem kapott sem atherinát sem pedig bömböszhalat, e helyett bőséges egyéb, mesterséges tápszerfélében részesült. A 10—12. számú medenczék ivadéka ugyanabban részesült, ami-

ben az 1—3. medenczéké, ám úgy a 10—12., mint a 13—15. számú medenczékbe csupán félannyi ángolnaivadék került, mint a többi medenczékbe.

A vándorkor bekövetkeztével az imént részletezett tápviszonyok között növekedett ángolnák, az egyes medenczék szerint, melyeknek vizét egyébként maguk a lagunák táplálták, átlagban a következő súlyú állományt szolgáltatott: Az 1—3. medencze 144 grammos, a 4—6. medencze 210 grammos, a 7—9. medencze 249 grammos, a 10—13. medencze 177 grammos és a 13—15. medencze 378 grammos ángolnapéldányokat adott. A 394 ángolnaivadékot kapott 1—3. számú medencze állománya bizonyos idő múltán évente és hektáronként 57 kilogramm ángolnát szolgáltatott. A 4—6. számú medenczék 368 darab állománya, évente és hektáronként 101 kilogrammnyit; a 7—9. számú 421 ivadék mellett 102 kilogrammnyit; a 10—12. számú 234 ivadék mellett csupán 34 kg.-nyit; végül a 209 ángolnaivadékot befogadó 13—15. sz. 3 medencze, évente és hektáronként 82 kilogramm ángolnát szolgáltatott.

Számszerint azért az ángolnában apadást, még pedig 37·6%-nyit lehetett konstatálni; ami így látszatra bizony elég magas veszteségi százalékot képez.

Összegezve a 15 medencze évi átlagos ángolnahozamát, az üzem, évente és hektáronként átlag 75·4 kilogramm ángolnahúst szolgáltatott. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy Európában, főként Olaszországnak több neves ángolnatenyésztete van, sőt éppen a jelenben szóban forgó medenczék tószomszédságában Comacchio helysége maga is, lagunái vizében ángolnatenyésztést folytat, s hogy azok valamennyije hektáronként évente legfeljebb 45 kilogramm ángolnahúst képesek produkálni, úgy a 15 medencze 75 kilogramm átlagos hozamát aránylagosan kedvezőnek kell minősítenünk.

Azokban a medenczékben, amelyekbe egyenlő befogadási képesség és egyenlően kedvező tápviszonyok mellett, félannyi ángolnaivadékot helyeztek, csupán az ángolnák, a többi medenczékben fölneveltekhez képest úgy erőalkatban, mint gyarapodásuk súlyában jóval fejlettebb példányokat szolgáltatottak. Ez érthető is, hiszen a tér és a víz nagyobb mennyisége, minden tekintetben csak kedvezőbben befolyásolhatta az ángolnák létfeltételeit ez esetben is.

Az eredetileg 56—61 mm.-nyi hosszúságú hímángolnaivadék, 3½ éves korában kezdte ezüstfényű külsejét magára öltetni. A 2-dik, vagyis 65—73 mm.-es csoport ángolnáinak ivarérettsége s azzal együtt teljes kifejlődésük a 4—4½ esztendőben kezdett bekövetkezni; míg a 78—84 mm.-es legnagyobb példányok teljes kifejlődésük stádiumát csupán a 6½—7. esztendőket telteivel tudták elérni.

Ezeket az évhatárvonalakat, a jelen eset, lelkiismeretesnek tekinthető följegyzései daczára sem lehet szigorúan véglegesnek és pontosnak tekinteni, miután a vizek hőmérsékletétől, térfogatától, a táplálkozás viszonyaitól s a medenczék kisebb-nagyobb tömegű ángolnaállományától csak némiben is eltérő állapotok mellett, a fejlődés stádiumaiban kisebb-nagyobb ingadozások, bárhol is konstatálhatók lesznek. A fent adott évhatárok tehát inkább csak olyan támpontok, amelyekből hozzávetőleg legalább következtetni lehet. Comacchio neves ángolnatenyészteténél, közfelfogás az, hogy az ángolna 4—5 éven belül teljesen kifejlődik; ezt már több száz éves tapasztalat s majdnem 100 évre visszanyúló pontos följegyzések igazolják.

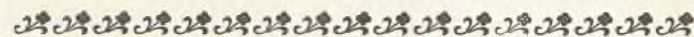
Hogy a mesterséges tápszerféle a jelen esetben is lényeges befolyással volt az állomány gyarapodására, azt a 3—9. és 13—15. számú tenyészmedenczék súlyban legkiadósabb példányai is igazolják. A gyorsabb növekedéssel minden esetben lépést tartott a testi gyarapodás is. Így a 4., 7. és 13. számú medenczékbe helyezett néhány 56—61 mm.-es apró hímángolna, a medenczék kedvező feltételeihez képest, átlag 3 hónappal előbb volt vándorképes. Ugyanez volt észlelhető a 2. csoport 65—73 mm.-es ángolnáinál; míg aztán a 3. csoportnagyság 78—84 mm.-es példányai, épen kerek 6 hónappal előbb váltak csak ivadékérettékké.

Jövedelmezőség tekintetében, az aránylag kisméretű 7000 m²-nyi vízterület tenyészete, átlag 400 líra, tehát 380 korona tiszta hasznot hajtott. Kétségtelen, hogy az olyan ángolnatenyésztés, amely a kevésbé rentábilis hímángolnák számát a minimálisra szabná, valamivel több jövedelmet tudna felmutatni.

Ami az ángolnák etetésének költségeit illeti, ha azokat márcziustól októberig, a már említett mesterséges tápszerfélével etetik, a kiadások, 1000 ángolna után évente 350 lírára, vagyis 332 koronára tehetők. Persze ez az összeg is variál, amennyiben a lassabban fejlődők etetési költsége többet emészt; ám viszont ugyanezek, nagyobb testsúlyuknál fogva idővel többet is jövedelmeznek.

Természetes, hogy az itt elősorolt összes kísérletek, alkalmazott módszerek és szerzett tapasztalatok, sósvízű lagunákra szólnak. Mivel az ángolnatenyésztés az édesvizekben is bevált, a tenyésztés eltérő módszereinél legkivált figyelemmel kell lenni az etetés tápneműire s azoknak mennyiségére. Az édesvíz ángolnája, hasonlíthatatlanul több élő haltápot igényel, egyben pedig a sósvízénél változatosabb tápszerféléket is, amelyeknek részletezésére más alkalommal fogok rátérni.

Az ángolna a halgazdaságban az utóbbi évtizedek folyamata alatt világszerte eléggé értékes pozíciót tudott magának biztosítani ahhoz, hogy a comacchioi kísérleti telep ángolnatenyésztetének röviden vázolt gyakorlati eredményeit, az ángolnatenyésztés ezentúl fokozottabb figyelemmel kísérje.

Az élőhalak szállítása.

Az élőhalak szállításánál, tapasztalatlanság, tájékozatlanság, helytelen irányú intézkedések következtében oly sok viasz állapotot észlelhetünk nem egyszer, hogy időnkint talán nem lesz hiábavaló figyelmeztetés, ha egyik-másik ilyen, egyébként jóhiszemű eredő tévedés és helytelenség káros következményeire részletebben kiterjeszkedünk.

Akárhányszor már a kihalszott és közvetlenül szállításra szánt élőhallal nem egy egyébként gyakorlott halászember oly irgalmatlan durvasággal bánik, a mely eljárás egyrészt az állatvédelem fóruma előtt sem mentesít, másrészt az ide-oda hajigálás, egymásra halmozás közben az ép, egészséges, erőteljes halpéldányoknak okoz oly fokú sérüléseket, a melyekkel azok, a szállítás fáradalmaival megbírkózni képtelenek s így megcsökkenve ellenálló képességükben, elpusztulnak, mielőtt még rendeltetésük helyére érkezhettek volna.

A rossz és embertelen kezelés következtében, a szállítás alkalmával helytelenül vagy csak ügyetlenül is kezelt élő halak közül azok, a melyek csupán kisebb arányú sérüléseket szenvedtek, elég keservesen meg-

érkeznek ugyan rendeltetésük helyére, ámde látható kisebb-nagyobb méretű olyan sebekkel borítottan, a melyek épen nem szolgáltatnak a halnak valaminő kívánatos, tetszetős külsőt; minek következtében a hal értéke is tetemesen csekélyebb lesz, mint lett volna akkor, ha kifogástalanul ép, egészséges olyan állapotban került volna a fogyasztó piacra, a minőben annak idején kifogták.

A szánandó ilyen sebesült, tehát elértéktelenedett halpéldányok, a halkiskereskedő medencéjébe kerülnek végül, hogy onnan legalacsonyabb áron a szegényebb fogyasztó közönség asztalára jussanak.

Feladaskor rosszul kezelt, ide-oda hajigált ilyen sebesült halpéldányt a vásárcsarnokok szerényebb kis-árúsainál bizony fővárosunkban is nem egyszer láthatunk. Az ilyen sebesült példányokat, már eleven állapotukban is ellepi a sok káros szaprolegnia, a melyek aztán rohamosan romboló útjukban, nemcsak iszonyatos szenvedéseket okoznak a szánandó objektumnak, hanem azt, mint beteg példányt visszataszító külsejűvé, ám egyben az ember egészségére is ártalmasan káros fogyasztó cikké változtatják.

A himlő is, a mely főként a pontyok közt oly borzalmas sűrűségben szedi áldozatait, sokkalta hamarabb rátámad az ellenállásukban meggyengült ilyen sebesült példányokra. A halpiacon a halat felvágott állapotban kilónként, gyanútlanul vásárló halfogyasztó közönség így akárhányszor oly húsanyagot fogyaszt aránytalanul drága pénzen, a melyért ugyancsak magas árat fizet még egyszer akkor, a midőn a hús fogyasztásakor, egészségét is veszélyeztette. Jó hírnévnek tartozik azzal valamennyi halgazdaság és haltenyészet, hogy szállítás alá kerülő halobjektumaival megfelelően bánjon, tehát legalább is akként, hogy azok a feladás alkalmával s azt megelőzőleg sérüléseket ne szenvedjenek. Ezzel egyben, tán az állatvédelem ügyének is tartozunk. A hal, legkivált az élőhal csakis kifogástalan, ép, sértetlen, egészséges állapotban kerüljön a fogyasztó piacra. A fogyasztó közönség izlését a sérült, beteges, tehát egyben ártalmas halpéldányok bizonyára nem fogják kielégíteni. Végeredményében kárát is ennek csupán az vallja, a ki elég meggondolatlan, könnyelmű, sőt hanyag volt, halszállítmányával oly oktalanul bánni, hogy az sérüléseket szenvedjen. Az ilyesmi némi csekély elővigyázatosság mellett, bizonyára könnyen kikérülhető.

A kifogástalan, ép állapotban érkező egészséges élő halárú, mindenütt és minden időben elsőrangú fogyasztási cikk-ként szerepel, a mely a ráfordított gondot, a magasabb piaci árak révén minden körülmények közt búsásan meg is téríti, ehhez pedig csakis némi elővigyázatosságra van szükség.

Az az emberhez illő helyes bánásmód, a melylyel a halat a kifogáskor és a tovaszállításkor kezeljük, ki kell hogy terjeszkedjen arra az időre is, a mely alatt a fuvarozó vagy vasutvállalatok az élő halakat tartalmazó tartányokat szállítják.

Vajmi sokszor okozzuk a vasutakat a halszállítás alkalmával szenvedett károkért, holott legtöbb esetben azok, a kik gondatlanul csomagolnak s raknak vasútra élő halat, az okai és előidézői annak, hogy a kifogáskor kétségtelenül ép, egészséges halak, betegen és így elértéktelenedve kerülnek rendeltetésük helyére.

A vasútnál, sajnos, újabban a mindenkor mintaszerűnek tudott és méltán elősmert magyar királyi államvasutakon is, forgalmi zavarok vagy egyéb vasúttechnikai előreláthatatlan akadályok következtében, egy-

egy állomáson torlódások keletkeznek. Ilyen torlódások közepette akárhányszor az élő halszállítmány kénytelen a szokottnál tovább terjedő időn túl egy helyen vesztegelni. Az államvasutak nem rendelkeznek s nem is rendelkezhetnek olyan szakközlegek felett, a kik ilyen torlódások, veszteglések idején és eseteiben, az élőhalszállítmányt szakavatottan gondozni, ellátni képesek vagy épen kötelesek volnának. Ha tehát nagyobb mennyiségű, értékes olyan élő halszállítmányról van szó, a mely e mellett nagyobb távolságra szóló útnak van indítva, mindenkép kötelessége a feladó halgazdaságnak vagy haltenyészetnek, ehhez a szállítmányhoz szakavatott kísérő közeget is kirendelni. Ez a kirendeltség, még ha a szállítmány húzamosabb időn át is kénytelen egy-egy állomáson vesztegelni, hasonlíthatatlanul kevesebbe fog kerülni, mint a mekkora lesz az a kár, a melyet a rosszul kezelt s felügyelet nélkül hagyott élőhalszállítmány pusztulása révén kellene elszenvedni.

Ha a vasúti alkalmazottak nem is lehetnek a halászatban szaktudó emberek, mindenkor készséggel állanak s állottak rendelkezésére az embernek ott, a hol arról volt szó, hogy az állomásokon elvesztegelni kénytelen halak ellátásához és fenntartásához megkívántató friss víz és jégmennyiség előteremtésében segítségünkre legyenek. Szakavatott kísérő hiányában a legjobb indulttal bíró, szolgálatkész vasúti közeg sem lesz abban a helyzetben, hogy ott és úgy segítsen a halszállítmány esetleges mizériáin, a hogyan azt a halak természet-szabta létfeltételei megkívánják és megkövetelik.

A szállítmányt kísérő közeg s megbízó feladója tudhatja azt, hogy az élő halszállítmány egyik-másik csatlakozó állomáson, rövidebb-hosszabb időn át még rendes körülmények között is vesztegelni kénytelen. S mégis csatlakozó állomásokon nem egyszer ékesen patáliát hallunk azért, mert nincs elegendő s alkalmas, friss víz; nincs jég sem! Ha nem sajnálunk egy kellő időben feladott express-levellet vagy sürgönyköltséget, úgy bizonyára lesz víz is, lesz jég is! A vasúti közegek ma Európaszerte, beleértve magyar hazánk vasúti alkalmazottait is, szolgálatkész, kötelességtudó oly intelligens elemekből állanak, a kik úgyszólván kivétel nélkül segítségünkre vannak egy-egy ilyen egyszerű előintézkedés megtételénél, a mely kevés fáradságot, vajmi kevés költséget igényel s a melynek elmulasztása, elhanyagolása, mégis temérdek kárt okozhat a halkereskedőknek.

A veszteglés alatt az élő halszállítmányt tartalmazó vasúti teherkocsit egy-egy olyan mellékvágányra kell tolatni, a hol a tartányokat a kocsit ide oda tologatása közben a szükséges ringó mozgásban tarthatjuk. Ha megbízható kísérőt kirendelni elmulasztunk, a vasúti állomások előljáróságát ne okoljuk azért, hogy a magára hagyott élő halszállítmány csöndben vesztegel, mozdulatlanul, valamelyik mellékvágányon; közben pedig az élő halszállítmány java, mozdulatlan egymás mellé tömörültségében, kellő élelanyag hiányában, tetemes százalékában elpusztul. Ugyan ki is a megmondhatója, hogy mely okból és hányszor kerül vágányra addig míg az értékes szállítmány rendeltetése helyére érhet!?

Temérdek hal pusztul el szállítás közben akkor is, ha a szállítmányt kísérő közeg feledékenységből vagy épen nemtudásból, kézi szivattyút nem visz magával.

Szivattyú-készülék hiányában, a haltartányok vizét egészséges állapotban tartani, teljes lehetetlenség. Talán ezért is a vasutat tegyük felelőssé?

Soha el ne mulasztjuk a különösen értékesebb hal-szállítmányt, a csatlakozó állomások vezetőségének kellő időben, előzetesen bejelenteni. E bejelentés elmulasztásából ered a víz- és jég hiány, ebből pedig a temérdek elpusztult hal s az így keletkezett érzékeny anyagi kár!

Csatlakozó állomásokon vagy bármelyik egyéb állomáson valaminő előre nem látott okból elvesztendő élő hal-szállítmány kocsiját, a mint már említettük is, vesztelés közben állandóan mozgásban kell tartani. Ezt az elővigyázati intézkedést, nem egy esetben figyelmen kívül hagyják. A vasútnak maguk utasíthatnák közegeiket, hogy 5–10 percet meghaladó vesztelések esetén az élő hal-szállítmányt mozgásba kell hozni. Az alantasabb vasúti alkalmazott, a ki a totatások mellett ennek is megfelelhet, bizonyos megállapítóit összeg fejében, a mit mindenesetre az élő halakat szállító terhére kell írni, bizonyára készséggel meg fog felelni ebbeli feladatának is, ha erre fölöttes halóságától utasítást kap, ám egyben ezúton némi mellékkeresetre is szert tehet. A szállítással fölmerülő e költségdöbbletet bizonyára egyetlen hal-szállító-vállalat sem fogja sokallani, ha arról van szó, hogy szállítmánya, ép, egészséges, tehát romlatlan, friss állapotban jusson rendeltetése helyére. Ott, a hol a vizektől a vasúti állomásokig néha hosszabb útvonalat kell az élő hal-szállítmánynak szekéren megtenni, bizony messzemenő gondossággal kell a tartányokat fuvarra rakni. Boros és petroleumos hordótól a legképtelenebb alkatú tartányformákig mindenféle edény használatos e célra világszerte. Még legegészségesebb, czélszerű szállító tartányoknak látszanak azok, a melyek fala maga a szállító szekér dereka s így az egyedül ringatózik a tovagördülő szekérrel. Az ilyen tartányokat ajánlatos jól kiczinkezni, úgy egyben kellő számú és nagyságú öblögető és vízfelfrissítő nyílásokkal is ellátni.

A czinkezettfalú tartányokban, ha a halak nem szoronganak oly sűrűn egymás mellett azokból könnyen át is rakhatók a vasútra szánt tartányokba.

Végül nem egyszer terheli mulasztás azt is, a ki értesítést kap ugyan az élő hal-szállítmány megjöttéről s még sem siet azt tüstént átvenni. Ez esetben bizonyára semminemű kártérítést nem követelhet sem a feladó sem pedig a szállító vasút részéről. Ma, a midőn országszerte bevezetett távbeszélő hálózatunk van, teljességgel érthetetlen, ha valaki a kapott értesítés vétele után tüstént nem intézkedik az élő árú átvételéről és elhozataláról.

Talán szükségtelen külön kiemelnünk, hogy a az élő hal-szállítványt, rendeltetési helyein való megérkeztekor tüstént friss medenczékbe, friss vízzel telt új tartányokba kell áthelyezni. Percze a másféle friss vízzel is csinyján és óvatosan kell bánni, kivált ott, a hol kényes természetű tenyészhalak áthelyezése:öl van szó; mi itt csak nagyjában, a fogyasztó piacra szánt élő hal szállításának egyes mizériáira kívántunk ráutalni; a tenyészhalak s kivált a zsenge ivadék távolabb pontokra való gondos szállítása oly sokoldalú tennivalót ró a haltenyésztésre, hogy adandó alkalommal erre külön is ki fogunk terjeszkedni.

Sólyom.

A tenger ezüst királya.

Ezzel a díszes névvel a halászok a *tarpont* tisztelik meg, mely egyike a legnagyobb ismert ugró halaknak, a melynek a horgászó sportban újabban növekedés szerep jutott, annál az izgalmas, veszélyekkel csábító és mindenekfölött látványos szórakozásnál fogva, melyet az igazi sportembereknek nyújt, bár egyéb hasznát eddig nem igen sikerült fölfedezni.

Könnyű a folyamhorgásznak kezdetleges eszközeivel felszerelve nagy nyugodtan megvárni a horgára akadt áldozatot s elvégzett napi munkája után hazavinni az ízletes falatot s a megérdemelt pihenésben költeni el. De vannak a horgászó sportnak kalandosabb, kockázatosabb nemei is, a melyekben az edzett sportembernek a szó szoros értelemben birokra kell gyürkőznie veszedelmes ellenfelével s nehéz küzdelem után vagy végkép letepernie vagy pedig a rá leselkedő ezernyi veszélyek valamelyikének áldozatul esnie, akkora elszántsággal, a mekkorát csak egy-egy nagyobb és vérengzőbb vadállat üldözése igényel.

A legelső tarpont horoggal 1884-ben fogták Floridóban, 130 font nehéz volt, hat láb hosszú s két óra hosszat állt ellen, mielőtt ki lehetett volna fogni. Az eset akkor nagy szenzációt keltett s alkalmat szolgáltatott a horgászok egész légiójának, hogy kipróbálják ők is ügyességüket a tarponon. Ma már elismert sport a tarpon-horgászat az Atlanti tenger minden pontján Newyork és Mexikó közt.

A tarpon ugyanis csapatosan vándorol Mexikó partjairól Louisianába s innen tovább nyugati és keleti irányban. Némelyek már márcziusban érkeznek, mások azonban csak áprilisban és májusban s ez utóbbi a zöme a halaknak. De csak május utolsó felében kap a horog után; addig ívása gátolja ebben.

Az eddig szigonynyal kézrekerített legnagyobb példány 385 fontot nyomott; a horoggal fogott legnagyobb példány pedig 1901-ben 213 fontot s ez hét láb hét hüvelyk hosszú volt.

A tarpon különben falánk költözködő hal, mely ropant tömegeit pusztítja a szardiniáknak s más kisebb halaknak s gyakran tizenöt mértföldnyire is üldözi őket be valamelyik öbölbe vagy a folyókon fölfelé. Mint táplálkozásai czikk nem bír kereskedelmi értékkel. A horogra került nagyobb példányokat legfeljebb trophéumoknak dolgozzák ki, a kisebbeket pedig elbocsátják, hogy még nőjjenek. Mielőtt azonban elbocsátának, a horgász rendszeren leveszi a hálnak egyik pikkelyét s ráírja a körülbelől súlyát s a fogás idejét. Ezt aztán megtartja emlékül vagy távoli barátainak küldi el dícsékvésképpen. Ez aztán másokat is ösztönös a példa követésére, úgy hogy ma már ezren és ezren próbálják ki erejüket a tenger e legmakrancosabb és legnagyobb ugróján.

Meg kell adni azonban, hogy ez a sport felettébb költséges. Már az út is sokba kerül, a melylyel a tenger e félelmes lovagjának felkeresésére indulnak. Ehhez járulnak aztán a csónakok, horgászó felszerelések költségei, a vezetők, vágóhorogkezelők stb. Sokszor napokig, sőt hetekig is kell várni, míg egy tarpon jelentkezik s még akkor is, ha horogra akad, hacsak a horgászó nem tapasztalt veterán, a hal gyakran kiszabadul körmei közül, mert vannak pillanatok, a mikor semmi sem képes feltartóztatni erőszakos rohanásában, melylyel a tengerbe veti magát. A nyél még oly erős szorítása sem használ; a fonál fokozatosan alább merül s végre han-

gos csattanással kettészakad. Új fonallal, új csalival, sőt talán új nyéllal kell pótolni a régit.

Ha felugrik a tarpon a víz színére, apróra megfigyelhetjük. Sok közülök hosszú és nyulánk, háta felső része élénk kék, de a vízben zöldes árnyalatot mutat. Alsó oldalai és hasa ragyogó ezüsthényű. De legnevezetesebb testrésze a feje; föltáptott állkapcsai rendkívül vad kinézetet kölcsönöznek neki. Rút alsó állkapcsa előre áll a felső fölött s ez a legrútább halak egyikévé teszi. Két nagy sárga szeme mereven néz, száját roppant vérszínű kopoltyúk övezik. Egész alakja a gyorsaságra van teremtve, széles erős farka a mozgató erő, mely idomtalan testét tíz lábnyira képes a tenger színe fölé emelni.

Szokásai is ép oly vadak, mint külseje s jaj az apró halaknak, ha ez a szörnyeteg közbük férkőzik. Néha nagy csapatokban vándorol, néha csak párosával. Úgy támad rá az apró halakra mint egy faltörő kos, addig csapkodva farkával, míg a tenger vize tajtékossá nem válik. Majd megszűnik a mozgás s akkor a győztes zsákmányoló falánkon habzsolja a szerteszét szórt hullákat. A megmenekült halak örülten ugrádoznak minden irányban a levegőbe, míg a telhetetlen tarpon tovább üldözi őket. Ilyenkor nem célszerű csalit dobni neki, várni kell, míg a hullámok elülnek.

A tarponra való horgászatnak is megvannak a maga kedvező és kedvezőtlen napjai. Volt eset rá, hogy egy horgász egyetlen napon huszonnégy tarpont ejtett zsákmányul. Lord Desborough pedig április 19-étől május 10-ig nem kevesebb mint száz darabot kerített horogra a Boca Grandén. De ezek nem voltak rekord-halak, nagyobb részek nem haladta túl a 60 fontot, bár voltak 200 fontosak is közöttük. Az igazi rekord-tarpon ritkaság, mert a nagyobb példányok rendszeresen megszábadulnak, nem mintha ellenállásuk volna erősebb, hanem mert annyi véletlen jöhet közbe. Minden horgász tudja azt, hogy a közép nagyságú példányok minden halfajból élénkebbek a horgon, mert könnyebb test súlyuk nagyobb mozgékonyt biztosít nekik.

Bámulatosan változatos a tarpon ugrása is, minden alkalommal más-más szögben szökik fel, de legmeglepőbb produkciója, mikor hirtelen oldalvást bukkan fel a vízből a levegőbe, tökéletes kört ír le s aztán fejével bukik megint alá. Friss vízi halak is ugranak, de egyikök sem azzal a vad, frenetikus erővel, mint a tarpon. A néző idege megrendül e borzasztó zuhanástól, különösen ha az ugrás közl történik hozzá.

Nézzük most tüzetesebben a tarpon-horgászat módjait. A mint a horgász a horgászó területre ér, első dolgá jó kormányost választania, mert sok függ a tapasztalt vezetőktől. Halászó felszerelés dolgában rá kell bízni magát valamely megbízható cégre. De legjobb, ha a nyél noib-fa vagy „greenheart“, rövid fogantyúval és hosszú véggel, mely összeillesztve nyolczadfél láb hosszú. A fonál 15-ös vagy 18-as cuttyhunk, a horog pedig Van Vleck alakú 10-0-es. A *patony* használata ízlés dolga; sokan drótból szeretik. Különösen, a hol sok a czápa; mások puha zsinegnek adnak előnyt, melyet a czápa elrághat, úgy hogy ekkép könnyebben megszabadulnak tőle. Mert némely czápa, ha az egyszer horgon akad, sok időt rabol el, míg felhúzzhatják, holott talán ugyanekkor akart volna a tarpon is kapni. Kerülni kell azonban az olcsó *motollát*; a nagy tarpon-motolla 30 dollárba kerül ugyan, de 600 láb nedves fonalat lehet rá gombolyítani.

Ekkép felszerelve s ellátva apróhalcsalival, a kor-

mányosra bizzák a hely és idő megválasztását, mint a ki ismeri a viszonyokat, a terepet s tudja hol tartózkodnak a tarpon táplálására szolgáló apróhalak, különösen a tuskés parázshal tömegesebben. Ehhez képest a körülmények szerint, a mély vízben vet horogonyt vagy körülevez a parton. A csalit 40 lábnyira vetik ki a hajó orráról s ezután jön a védekezés ideje, talán csak néhány percig, talán egész délig tartva az égő napon, míg a szerencsés alkalom elkövetkezik.

Így ül térdein kuporogva a horgász, kezében a rúddal, míg végre a motolla megmozdul s a fonál 30—40 lábnyira legombolyodik. A horgász kezének egy határozott rövid mozdulatával enged s következő pillanatban a fonál újra megfeszül, mint a húr, a motolla zörög, zúg, a horog az „ezüst király“ torkán akadt, a mely most már rémületében valósággal megvadul. A fájdalom egész farkáig nyilallik, melynek egy csapására a remegő, vonagló test hullámtajték közt pattan fel a levegőbe. Voltak esetek, a mikor erős, kemény férfiak a válságos pillanatban rémületükben kiejtették a nyelet kezökből s eszméletlenül dőltek hátra; idegzetük nem viselhette el a rettenetes próbát.

A hal pedig pár pillanatig mereven néz támadójára, azután megfordul a levegőben s alázuhan, míg újra és újra fölmerül veszedelmes közelségben a csónakhoz. Egyelőre még a tarpon uralja a helyzetet. Háromszáz láb hosszú fonál tekerődik le egy pillanat alatt s daczára a horgász minden erőmegfeszítésének, a hal még mindig erélyesen igyekszik megszabadulni a horogtól. Néha sikerül is neki eszeveszett ugrádozása közben kivetni szájából a horgot s ekkor ismét szabad. De legtöbbször mégis engedni kénytelen a hajlékony rúdnak s a végét nem erő zsinegnek. Eltarthat húsz percig, három óráig, mielőtt a tarpon végkép kimerül s csónakra húzható, de mindenestre erős próbára teszi a horgász türelmét.

Ha végre elcsendesedik, a kormányos vagy belevágja kampóját s így a csónakba húzza vagy pedig lassú evezés közben a partra vontatja. De az is megtörténhetik, hogy az utolsó pillanatban kisiklik kezei közül minden baj nélkül, mert ha a horog szájába akadt is, képes kivetni magából is, mihelyt a zsineg megszűnik feszülni. A horgász azonban semmiesetre sem érzi magát kényelmesen, mert újjai, csuklói vérzenek s össze-vissza vannak csikarva.

Utóbbi évek alatt a tarpon-horgászat különösen felkapott sport lett Texasban, a hol a hal legnagyobb bőségben fordul elő, különösen Müsting szigetén. Vanak itt már egész tarpon-klubok, sőt Tarpon nevű város is, ugyanolyan nevezetű fogadóval. Itt a horgászat évadja áprilistól december 1-ig terjed. Nem egyszer hölgyek is részt vesznek e sport izgalmaiban s osztoznak egy-egy sikerült fogás dicsőségében. Többek közt egy hölgy maga ejtett el egy 200 fontos torpont. De legtöbbször megalégesznek azzal, hogy a zsákmányt a partra vontatják s egy pikkelyétől megfosztva visszabocsátják a vízbe.

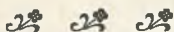
November vége felé már a tarpon otthagyja a texasi partokat s délre vonul telelni Mexikó partjaira, a hol január, február és márczius folyamán fogható, úgy, hogy voltaképp az év minden hónapjában lehet rá horgászni Floridában, Texasban vagy Mexikóban. A tampikoi szírtek fokáról száz és száz tarpon látható az öbölben, hol nyüzsögve járnak közöttük a horgászok.

Van még egy veszélye a tarpon-horgászatnak, mely még fokozza a sport érdekességét. Czápák rendszeren mindig nagy mennyiségben tartózkodnak ugyanis a

közben s vagy elkapják a csalit, a mikor hosszas és fáradságos küzdelembe kerül megszabadulni tőlük vagy pedig megrohanják és összemarják magát a tarpont. De éppen nincs kizárva a csónak felborulásának lehetősége. Nem egyszer megtörtént már, hogy a csónak alá furakodó monstrok komolyan veszélyeztették a horgász biztonságát. Főleg a hol a víz sekély, alig három, vagy hat láb mély, ott a tiszta kék vízben világosan figyelemmel lehet kísérni mozdulataikat, a mint lassan vonulnak el csapatosan, miközben hátuszonyaik kilátszanak a vízből s száz és száz apró hal ijedten rebben szét s szökkel a levegőbe közeledtükre.

Mindez komoly veszedelmekkel összekötöttnek mutatja a tarpon-horgászatot, főképp ha a czápa megtámadja a horgászt. Nehezen eldönthető kérdés, hogy vajjon a czápák vagy a tarponok vannak-e ezeken a halászó helyeken nagyobb számmal. A czápa ugyan alig férközhet az eleven tarponhoz, de ha alkalma van rá, neki-ront. Sokszor megesik, hogy a küzdelem folyamán, mikor a tarpon már-már kifárad, a horgász egyszerre fehér barázdát lát végigsíklani a vizen, mely egyszerre piros lesz a vértől. Jele annak, hogy az áldozat két darabra vált a czápa fogai alatt s partra vontatva az állatot, álmélkodva látja a horgász, hogy a tarpon fele oda van, s míg megdöbbenve nézi a farkavesztett halat, már látja felbukni a mélységből a czápát is, tágra nyitott torokkal, a mint a tarpon hasa alá kap.

V. S.

TÁRSULATOK.

A Ferenczsatornai Érdekeltek Halászati Társulatának május hó 13-iki ülésén *Jolánkai Vilmos* elnök jelentette, hogy a halvédelem érdekében minden lehetőet megtesz a társulat s ennek eredményeként 127 feljelentés történt, mi 79 esetben a feljelentettek megbüntetésével, 21 esetben pedig felmentéssel járt; a többi eset még folyamatban van. A halállomány emelésére 1.800.000 db fogassüllőikrán kívül, mintegy 24.000 db egynyaras pontyvadéket eresztettek a csatornába. A számadások szerint 2764'26 K bevétellel szemben 2440'90 K kiadása volt a társulatnak. A jövő évi költségekre 1210 K lett előirányozva, a tagok évi járulékát pedig 24 fillérben, ott pedig, a hol állandó halöröket alkalmaznak 92 fillérben állapították meg kat. holdanként. Végül a baracscai alsó Holt Dunaágnak a társulati kötelékbe leendő bevonását is bácszenttamási ivadéknévelő telep létesítését kéri a társulat. *k.*

A „Tiszaeszlár-Taktaköz-Tiszadadai“ halászati társulat május hó 22.-én Tiszalökön *Dobos Imre* elnöklete alatt tartott ülésen elhatározták, hogy 1910. évi április hó 1-étől kezdődőleg a társulat kötelékébe tartozó vízterületet két szakaszban fogják értékesíteni s evégből az előmunkálatok mielőtt megteendőek. Kiadásokra kat. holdanként 10 filléres kivetésekkel fedezendő 90 K.-t előirányoztak. *k.*

A „Dunaföldvár-Battai“ halászati társulat f. é. május hó 25.-én Tolnán tartott közgyűlését *Mattanovich Károly* alelnök-igazgató vezette. Jelentése szerint a halasítás a szokott módon és mértékben folyt. Halászati kihágás miatt többeket följelentettek és megbírságotlaltak, az orvhalászok szerszámaikat pedig elkobozták. A társulat tevékenysége egészben szűk korlátok között mozgott, mit eléggé igazol, hogy 507'16 korona bevételből csak 114'77 koronát használtak fel. Végül a kalocsai érsekségi uradalom részéről tett indítvány alapján az 1912. évre határozott egységes hasznosítást 1918-ra kívánják elhalasztani. *k.*

SZOLNOKVIDÉKI ALSÓTISZAI HALÁSZATI TÁRSULAT.

31,1909. szám.

HALÁSZATI JOG HASZONBÉRBE ADÁSA.

A „Szolnokvidéki Alsó-tiszai Halászati Társulat“ vízterületén gyakorolható halászati jog I-ső szakaszán: Besenyszög, Tiszapüspöki, Szajol, Törökszentmiklós egy részében, továbbá Szolnok és Tószeg községek határában, circa 1433 kat. holdon, II-ik szakaszán: Rákóczi-falva, Tiszavárkony, Tiszavezsegy, Tiszaföldvár, Czibakháza és Jászkarajenő községek határában, circa 1064 kat. holdon, III-ik szakaszán: Tiszanagyrev, Ó-Kécske, Új-Kécske, Inoka, Tiszakürt, Kecskemét, Tiszaug Alpár, Tiszasas, Újfalu és Csépa községek határában, circa 1717 kat. holdon, **1910. év január hó 1-től kezdődőleg 6 évre** hasznonbérbe adatik Szolnok város polgármesteri hivatalában **folyó év június hó 20-án d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen, melyre a kitűött időig zárt ajánlatok is adhatók, az ajánlott bérösszeg 10%ó bánatpénz csatolása mellett.

Ajánlatot lehet tenni az egész vízterületre és külön szakaszonként is.

Bővebb felvilágosítás előírottánál szerezhető.

Czibakházán, 1909 május hó 15-én.

VÁLY ISTVÁN,
halászati társulati igazgató.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: **Tógazdaság Sárd.**Sürgőnycím: **Tógazdaság Kiskorpád.**Vasutállomás: **Kiskorpád**

ősz és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingau** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a **Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.**

Pallini báró Inkey Pál
iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, harcsák, amerikai törpe harcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés czéljaira. :: ::

Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk.

Vasuti állomás: **Csurgó vagy Nagykanizsa.**

Posta és távirda: **Iharosberény.**